

Digiopastusten käynnistäminen

Tämä aineisto on tehty seniorien digiopastusten käynnistämisen tueksi, erityisesti vapaaehtoisten vertaisopastajien tekemää opastusta ajatellen. Vinkeistä on iloa varmasti muillekin kohderyhmille ja opastusmuodoille.

MIKÄ DIGIOPASTUS?

Digiopastaminen tarkoittaa tietokoneiden, tablettien ja puhelinten käytön opastamista. Rikkinäisiä laitteita ei kuitenkaan korjata, se tehtävä kuuluu eri toimijoille.

Usein toimivin tapa opastaa on lähiopastus, jossa sekä opastaja että asiakas istuvat vierekkäin saman laitteen vieressä. Opastusta voi kuitenkin tehdä myös esimerkiksi puhelimitse, sähköpostitse, Facebook-ryhmissä sekä etäohjelmilla. Oleellista on löytää omalle organisaatiolle sekä asiakkaille sopivimmat tavat.

**Digiopastuksissa
autetaan ikäihmiä
toimimaan
digitaalisessa
maailmassa.**

MITKÄ TAHOT OPASTUSTA VOIVAT JÄRJESTÄÄ?

Senioreille suunnattua digiopastusta voivat järjestää useat organisaatiot. Järjestäjinä voivat toimia esimerkiksi seniorikeskukset, toimintakeskukset, palvelutalot, paikalliset yhdistykset, kirjastot, kunnan muut toimijat, pankit... Tärkeintä on halu tukea seniorien osallisuutta digitalisoituvassa yhteiskunnassa.

KUKA SOPII OPASTAJAKSI?

Opastajana voi toimia niin vapaaehtoinen, opiskelija, tukityöllistetty tai palkattu henkilö. Opastajan ei tarvitse osata kaikkea. Oleellista on halu auttaa ikäihmiä toimimaan digitaalisessa maailmassa. Ensisijainen tarkoitus on kärsivällisesti opastaa digilaitteiden ja -palveluiden käytössä, ei tehdä toisen puolesta. Vapaaehtoisten seniorien on todettu olevan erinomaisia vertaisia ja rohkaisijoita.

MINKÄLAINEN ON HYVÄ OPASTUSPAIKKA?

Hyvään opastuspaikkaan on helppo tulla ja se on mahdollisimman esteetön. Opastuspaikan tulee olla rauhallinen, sillä suuri hälinä hankaloittaa kuulemistä sekä keskittymistä. Huono valaistus taas vaikeuttaa näkemistä.

Opastuksiin tullaan usein oman laitteen kanssa. Siksi opastuspaikassa on hyvä olla vähintään langaton internetyhteys, pöytä ja kaksi tuolia sekä sähköpistoke. Jos asiakkailta ei ole omia laitteita, tarvitaan vähintään yksi yhteiskäytössä oleva laite.

MITEN DIGIOPASTUKSET SAA KÄYNTIIN?

1. Mieti toiminnalle tavoite ja laajuus

- Haluatko lisätä yleisesti seniorien digitaitoja vai esim. tietyn laitteen tai ohjelman käyttötaitoja?
- Kohderyhmä: esim. oman palvelutalon asukkaat vai kaikki lähialueen seniorit?
- Paljonko opastajia tavoitellaan ja kuinka usein opastuksille olisi kysyntää?
- Järjestykö ajanvaraus vai toimitaanko ilman? Huomioi tämän vaikutukset mm. viestinnässä ja sairastapauksissa.
- Mieti mittaristo tavoitteiden mittaamiseen. Riittääkö opastusmäärät vai tarvitaanko muutakin?
- Varmista, että kaikki toimenpiteesi johtavat kohti asettamaasi tavoitetta.

2. Rekrytoi digiopastajat

- Rekrytoi vapaaehtoiset digiopastajat ja keskustele heidän kanssaan toiveista ja tavoitteista.
- Perehdytä digiopastajat: Tapaa kaikki digiopastajat henkilökohtaisesti, keskustele heidän kanssaan heidän osaamisestaan, digiopastamisesta, organisaatiostasi sekä tarjolla olevasta tuesta vapaaehtoisille.
- Auta opastajia tutustumaan ja ryhmäytymään keskenään: Tutussa ja turvallisessa ryhmässä on aina hyvä kysyä myös apua toisilta.
- Tutustu Digiopastajan rekrytointi ja perehdyttäminen -materiaaliin.

3. Laita opastuspaikka kuntoon

- Tee tarvittavat tilavaraukset hyvissä ajoin!
- Varmista, että jokaiselle opastajalle sekä asiakkaalle löytyy tilasta istumapaikka sekä pöytä laitteita ja opastamista varten. Tuoleissa on hyvä olla esimerkiksi käsinojat, jotta niistä pääsee helposti ylös.
- Varmista, että käytettävissä on riittävä nettiyhteys tarvittaessa useammallekin opastusparille.
- Varmista, että tilassa on sähköpistokkeita laitteiden lataamiseen.
- Varmista, että tilan valaistus on riittävä.
- Varmista, että tila on rauhallinen. On hyvä pystyä puhumaan myös luottamuksellisista opastusaiheista.
- Pohdi, missä voi tarvittaessa jonottaa ja odottaa opastajan vapautumista.
- Pohdi, tarvitaanko tilaan opasteita.
- Jos opastukset tehdään jonkun muun tilassa, pohtikaa näitä asioita yhdessä.

4. Markkinoi ja viesti

- Viesti opastuksista mahdollisimman monen kanavan kautta.
- Tärkeimpiä ovat perinteiset keinot: ilmoitustaulut, jaettavat mainokset ja sanomalehdet, mutta myös sosiaalisen median kanavia ja ryhmiä voi hyödyntää.
- Muista kertoa opastuksista laajasti niin oman organisaation sisällä kuin yhteistyökumppaneiden suuntaan.
- Kartoita erilaisia toimijoita ja palveluntarjoajia, joissa seniorit asioivat: pankit, Kela, kirjasto, palvelutalot, kunnan senioripalvelut, eläkeläisjärjestöt, seurakunnat, ruokakaupat...
- Jos alueellasi on muitakin digituen toimijoita, yhteistyö viestinnässä ja opastusten järjestämisessä kannattaa!
- Ilmoita opastuspaikkasi myös SeniorSurfin opastuspaikkakartalle (www.seniorsurf.fi).

5. Tilastoi ja kerää palautetta

- Kerää opastuksista oleelliset tilastot. Ne voivat olla esimerkiksi opastajien, asiakkaiden sekä opastuskertojen määrät.
- Kerää mahdollisuuksien mukaan sekä opastajilta että asiakkailta palautetta.
- Opi tilastoista ja palautteista: käytä niitä hyödyksi toimintaa kehittäessäsi.

6. Tue digiopastajia

- Muista säännöllisesti kiittää digiopastajia vapaaehtoisuudestaan ja tekemästään arvokkaasta työstä.
- Opastajat tarvitsevat välillä omia oppimistilaisuuksia ajankohtaisista aiheista. Opastajat voivat myös kouluttaa toinen toistaan, luo siihen mahdollisuus. Uuden oppiminen motivoi opastajia.
- Vapaamuotoinen toisten digiopastajien tapaaminen on arvokasta. Jos mahdollista, tarjoa välillä vaikka kahvit ja pullat. Esimerkiksi kauden päätteeksi on hyvä istua hetkeksi yhdessä alas pohtimaan mennyttä ja tulevaa.

7. Löydä vertaistukea itsellesi

- Myös opastusten järjestäjät kaipaavat vertaistukea. Vertaistukea opastustoiminnan organisointiin löydät esimerkiksi SeniorSurfin kautta ja alueellisista digituen verkostoryhmistä.
- Facebookistakin löytyy ryhmiä digituen organisoinnin tueksi, esimerkiksi SeniorSurf-verkosto ja Digitukijat.
- Vapaaehtoistoiminnan yleiseen koordinointiin löytyy useilta paikkakunnilta omia verkostoja, esimerkiksi Kansalaisareenan Valikkoryhmät.
- Kysy rohkeasti neuvoja ja vinkkejä muilta.

8. Ole kärsivällinen

- Opastustoiminta ei välttämättä heti lähde täysillä liikkeelle, vaan se vaatii aikaa. Asiakkaat miettivät usein pitkään, ennen kuin uskaltavat tulla paikalle.
- Viesti säännöllisesti ja yritä saada suunnannäyttäjiä ja hyviä esimerkkejä näkyviin.
- Erilaiset tapahtumat tarjoavat hyvän väylän tavoittaa potentiaalisia asiakkaita ja kertoa toiminnastanne.

Tyypillinen opastus kestää yhden (1) tunnin. Siinä opetellaan älypuhelimien peruskäyttöä ja hallintaa. Yhdellä opastuskerralla opastetaan useaa asiaa. Liikaa ei kannata kuitenkaan mahduttaa samalle kerralle, uudet asiat pitää ehtiä harjoitella ja omaksua kunnolla.

YHTEISTYÖSSÄ ON VOIMAA

Digiopastukset ovat mainio teema yhteistyölle. Kaikille riittää tekemistä ja on kaikkien etujen mukaista, että ihmisten digitaidot kasvavat. Digiopastusten suhteen kannattaa aktiivisesti pohtia, missä kaikessa yhteistyökumppanit voisivat auttaa sinua ja sinä heitä.

Yhteistyötä voi tehdä esimerkiksi viestinnässä ja opastajien koulutuksissa. Opastuksia voi järjestää yhteistyössä, jolloin opastajia voi olla useammastakin organisaatiosta ja opastuksia voi toteuttaa useamman toimijan tiloissa. Yhteistyössä voi myös kehittää palveluja. Kerää ympärillesi sopivat tahot ja tarttukaa yhdessä asiaan.

Näillä ohjeilla saat digiopastukset hyvin käyntiin.

Voit myös pyytää lisävinkkejä ja apua Vanhustyön keskusliiton SeniorSurf-toiminnalta!

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

www.seniorsurf.fi

CC BY